Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького
Факультет управління, економіки та права
Кафедра підприємництва та торгівлі

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
другий (магістерський) рівень вищої освіти

Викладач: Яців Ігор Богданович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва та торгівлі.
Каб. 314 головного корпусу, e-mail: igyatsiv@ukr.net
Тел.: +380975138522

Профайл викладача:
https://lnup.edu.ua/uk/kafptb/kolektyv-kafedry?id=4568&catid=179

Львів 2025

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Рівень вищої освіти – другий (магістр)

Кількість кредитів – 3

Компонент освітньої програми: обов'язкова

Форма підсумкового контролю: залік

Мова викладання: українська

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Сьогодення висуває нові підходи до освіти, до наукової компетентності фахівця. Отримавши вищу освіту, він повинен вміти творчо мислити, свідомо орієнтуватися в інформаційному та науковому просторі, самостійно опановувати світоглядні парадигми. Глибоке усвідомлення інноваційних явищ і вміння їх розв'язувати за допомогою неординарних методів неможливе без оволодіння науковим апаратом та логікою наукового процесу, уміння аналізувати й прогнозувати подальший розвиток.

Процес підготовки кваліфікованих кадрів все більше орієнтується на самостійну роботу, близьку до дослідницької. Вміння самостійно ставити й вирішувати нові завдання та творчо використовувати досягнення науки і техніки в практичній діяльності важливо всім майбутнім фахівцям. Вивчення дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» спрямоване на сприяння розвитку в них навичок наукової творчості.

Метою дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» є надання студентам уявлень про науку як систему знань і знаряддя пізнання, формування в них цілісних поглядів на методологію наукового пізнання, сутність загальнонаукових і спеціальних методів та принципів проведення дослідження, отримання навичок оформлення їх результатів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є набуття студентами уміння ставити наукові завдання, планувати їх виконання, організовувати збір і обробку інформації, створювати умови для генерування нових ідей та їх практичної реалізації. Отримані знання допоможуть студентам у написанні магістерської роботи та її захисті, будуть корисними й поза навчальним процесом – під час ведення диспутів, оцінки різних поглядів, вибору найбільш аргументованих позицій.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

У результаті навчання студенти набудуть компетентностей:

загальних:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

спеціальних (фахових):

- здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
- здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики та моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Будуть набуті програмні результати навчання, які передбачають навики і здатності:

- використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності;
- відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень;
- доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях;
- здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Наука як продуктивна сила

Сутність науки та її цілі. Функції науки. Наукознавство, його завдання та розділи. Класифікація наук. Основні напрями наукових досліджень. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Формування вченого як особистості та режим його праці.

Тема 2. Організація наукового дослідження

Сутність наукових досліджень та їх класифікація. Основні етапи в організації наукових досліджень. Вибір проблеми та конкретизація теми дослідження. Актуальність теми. Визначення мети та завдань наукового дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Формування робочої гіпотези. Встановлення наукової новизни і практичної значимості. Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план. Календарний план-графік наукового дослідження. Схема обґрунтування теми наукового дослідження. Стратегії наукових досліджень. Лінійна, циклічна, розгалужена, адаптивна стратегія, стратегія приростів наукового дослідження, випадковий пошук. Апробація та впровадження результатів наукових досліджень. Ефективність наукових досліджень.

Тема 3. Інформаційна база наукових досліджень

Роль інформації в наукових документах та її класифікація. Критерії визначення якості інформації. Наукові документи. Первинні і вторинні наукові документи. Структура наукових документів. Сигнальна інформація. Режим доступу до наукової інформації. Відкрита інформація та інформація з обмеженим доступом. Способи передачі змісту документа в науковому дослідженні. Цитування та інтерпретація тексту. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Складання бібліографічного опису окремих видів документів. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату.

Тема 4. Основні положення наукової методології

Місце теорії в наукових дослідженнях. Наукова ідея, гіпотеза, категорія. Методологія і методи наукового пізнання. Загальна методологія і часткова методологія. Метод. Методика. Метод науки. Діалектичний підхід в наукових дослідженнях. Метафізичний метод. Принципи загальнонаукової методології. Основні групи загальних методів наукового дослідження. Правила аргументації. Евристичні методи досліджень.

Тема 5. Конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження з економічної проблематики

Методи збору та узагальнення інформації. Статистико-економічний метод дослідження. Метод порівнянь. Методи прогнозування. Проєктно-розрахунковий метод.

Тема 6. Методи опитування в наукових дослідженнях

Суть та завдання опитування як методу наукових досліджень. Види опитування. Складання анкети та обробка результатів анкетування. Метод інтерв'ю. Експертне опитування.

Тема 7. Презентація результатів науково-дослідної роботи

Оформлення науково-дослідної роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень як елемент наукової діяльності. Форми оприлюднення. Функції наукових публікацій. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення. Елементи наукової статті. Мова та стиль наукового дослідження. Процес підготовки наукової публікації. Науковий виступ, участь у наукових дебатах. Використання в науковому виступі ілюстративного матеріалу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
2. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
3. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

Допоміжна

5. Малигіна В. Д., Холодова О. Ю., Акімова Л. М. Методологія наукових досліджень: монографія. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.
7. Наукова та інноваційна діяльність України 2020: стат. зб. *Державна служба статистики України [сайт]*. Київ, 2021. 241 с. URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Наука, технології та інновації. *Державна служба статистики України [сайт]*, 2025. URL: https://www.ukrstat.gov.ua.
9. Наумовець А. Г. Ви і ваша аудиторія: дещо про технологію підготовки доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проектів. Київ: Академперіодика, 2010. 61 с.
10. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

11. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text.
13. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (із змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text.
14. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 (із змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text.
15. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2011 № 2623-III (із змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2) Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет:

zakon.rada.gov.ua – офіційний портал Верховної Ради України;

http://nbuv.gov.ua/node/554 – каталоги Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського;

http://www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України;

https://mon.gov.ua/ – Міністерство освіти і науки України.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких студенти отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультацій) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Консультації здійснюються у відведений для цього час, який доводиться до студентів на початку семестру. Вони, зокрема, використовуються для презентації виконаних студентами завдань у разі їх відсутності на заняттях.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Студенти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи студентів повинні відображати їх власні міркування. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студентів є підставою для її незарахування викладачем.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння студентами матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в них компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, аналіз відповідей студентів).
2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка **(**підготовка відповідей, рефератів).
3. Практична перевірка (виконання практичної роботи, рішення професійних завдань).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, проміжний модуль, семестрова атестація.

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	100 балів
10	15	15	15	15	15	15	

Т1, Т2 ... Т7 – теми змістових модулів.

До силабусу також готують матеріали навчально-методичного комплексу:

1) Навчальний контент (конспекти лекцій за всіма темами, інші навчальні та інформаційні матеріали)
2) Тематика та зміст практичних робіт
3) Електронне навчання у віртуальному навчальному середовищі ЛНУП (https://moodle.lnup.edu.ua)